

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2024. gada 26. janvārī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Gunārs Kusiņš un Artūrs Kučs, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P un R (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 200/2023),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” (turpmāk – Uzņēmumu reģistra likums) 4.¹⁵ panta pirmās daļas 2. punkta “b” apakšpunktu un Komerclikuma 235. panta pirmās daļas 4. punkta “a” apakšpunktu, 5., 6. un 7. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pantam un spēkā neesošu no 2023. gada 1. jūlija.

2. Saskaņā ar Uzņēmumu reģistra likuma 4.¹⁵ panta 2. punkta “b” apakšpunktu reģistrācijas lietas publiskajā daļā iekļauj ziņas no kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) reģistra nodalījuma par kapitālsabiedrības dalībniekiem (akcionāriem) un mantojuma aizgādņiem un ziņas par akciju sabiedrības akcionāriem, kas norādītas akciju sabiedrības paziņojumā par akcionāra līdzdalības iegūšanu, palielināšanos vai samazināšanos.

Atbilstoši Komerclikuma 235. panta pirmās daļas 4. punkta “a” apakšpunktam katrā akcionāru reģistra nodalījumā ieraksta ziņas par akcionāriem:

fiziskajai personai – vārdu, uzvārdu, personas kodu (ja personai nav personas koda – dzimšanas datumu, personu apliecinoša dokumenta numuru un izdošanas datumu, valsti un institūciju, kas dokumentu izdevusi) un adresi, kurā tā sasniedzama.

Atbilstoši Komerclikuma 235. panta pirmās daļas 5., 6. un 7. punktam katrā akcionāru reģistra nodalījumā ieraksta akcionāra elektroniskā pasta adresi, ja akcionārs to lūdzis izmantot sabiedrības saziņai ar viņu, katra akcionāra akciju kategoriju, skaitu, nominālvērtību un no akcijām izrietošo balsu skaitu, kā arī akciju apmaksas stāvokli.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likumu normu satversmība. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikuma iesniedzēji apstrīd divu likumu normu atbilstību Satversmei.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajai daļai vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā normā noteiktajos gadījumos. Tomēr ievērojot Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu vienā pieteikumā var apstrīdēt arī vairāku aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši

saistītus tiesību jautājumus (*sk. sal. Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2022. gada 24. februāra lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 23/2022*).

Apstrīdētās normas regulē cieši saistītus tiesību jautājumus. Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.²panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

7.1. Uzņēmumu reģistra likuma 4.¹⁵ panta pirmās daļas 2. punkta "b" apakšpunkts noteic, ka reģistrācijas lietas publiskajā daļā iekļauj ziņas no akcionāru reģistra nodalījuma par akciju sabiedrības akcionāriem.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji ir akciju sabiedrības akcionāri. Savukārt no Uzņēmumu reģistra likuma 4.¹⁵ panta un 4.¹⁰ panta otrās un piektās daļas izriet, ka reģistrācijas lietas publiskajā daļā iekļautās ziņas no akcionāru reģistra nodalījuma par akciju sabiedrības akcionāriem ir vispārpieejama informācija, kuru iestāde sniedz bez maksas. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējiem Satversmes 96. pantā garantētās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību.

Līdz ar to pieteikums par Uzņēmumu reģistra likuma 4.¹⁵ panta 2. punkta "b" apakšpunkta atbilstību Satversmes 96. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7.2. Komerclikuma 235. panta pirmā daļa regulē akcionāru reģistra nodalījumā ierakstāmās ziņas.

Satversmes tiesas judikatūrā ir atzīts, ka persona ir tiesīga vērsties Satversmes tiesā, ja pastāv tieša saikne starp šīs personas pamattiesību ierobežojumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*). Pieteikumā vairākkārt norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēji neapšaubā pienākuma iesniegt komercreģistra iestādei akcionāru reģistra nodalījumā iekļautās ziņas nepieciešamību. Proti, viņi iebilst vienīgi pret akcionāru reģistrā iekļauto ziņu publiskošanu. Savukārt Komerclikuma 235. panta pirmās daļas 4. punkta "a" apakšpunktā, 5., 6. un 7. punktā norādītas akcionāru reģistrā ierakstāmas ziņas. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēji nav pamatojuši, ka minētās normas aizskartu viņu pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums par Komerclikuma 235. panta pirmās daļas 4. punkta “a” apakšpunkta, 5., 6. un 7. punkta atbilstību Satversmes 96. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Uzņēmumu reģistra likuma 4.¹⁵ panta pirmās daļas 2. punkta “b” apakšpunkts ir imperatīvs un formulēts nepārprotami. Pieteikuma iesniedzējiem nav iespēju ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vērsties pret ziņu no akcionāru reģistra nodalījuma par akciju sabiedrības akcionāriem iekļaušanu reģistrācijas lietas publiskajā daļā. Tādējādi viņiem nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otro teikumu gadījumā, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no grozījumu Uzņēmumu reģistra likuma 4.¹⁵ panta pirmās daļas 2. punkta “b” apakšpunktā spēkā stāšanās brīža, proti, 2023. gada 1. jūlija. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2023. gada 28. decembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par Uzņēmumu reģistra likuma 4.¹⁵ panta 2. punkta “b” apakšpunkta atbilstību Satversmes 96. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par Uzņēmumu reģistra likuma 4.¹⁵ panta 2. punkta “b” apakšpunkta iespējamo neatbilstību Satversmes 96. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Tas šajā prasījuma daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par likuma “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 4.¹⁵ panta 2. punkta “b” apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam” pēc A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P un R pieteikuma (pieteikums Nr. 200/2023).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2024. gada 26. martam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu par Komerclikuma 235. panta pirmās daļas 4. punkta “a” apakšpunkta, 5., 6. un 7. punkta atbilstību Satversmes 96. pantam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs*

Jānis Neimanis

*Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.